

Tanavassdragets fiskeforvaltning

Trondheim, 06.05.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4994

Saksbehandler:
Sturla Brørs

Kartlegging av fiskearter i Tanavassdraget i 2021 – dispensasjon fra forskrifter om fisket

Miljødirektoratet gir med dette dispensasjon fra de tre fiskeforskriftene for Tanavassdraget til videre kartlegging av andre arter enn laks i Tanavassdraget. Formålet med prøvefisket er en videre kartlegging av innlandsfiskearter i vassdraget sett i lys av predasjonsprosjektet i 2018-2019, og kartleggingsfisket som ble utført i 2020. Vilkår for prøvefisket følger nedenfor.

Bakgrunn

Miljødirektoratet ga en avgrenset dispensasjon til kartleggingsfiske i 2020, som del av oppfølging av predasjonsprosjektet. Dispensasjonen gjaldt i nedre norske del og i lešjohka i perioden 19. august til 5. september. Klima- og miljødepartementet ga en tilsvarende dispensasjon for grenseelvstrekningen. Miljødirektoratet utvidet senere dispensasjonen til og med 15. september både for nedre norske del og grenseelvstrekningen, etter at dispensasjonshjemmelen også for grensedelen ble delegert til Miljødirektoratet 31. august 2020. Formålet med prøvefisket i år er en videre kartlegging av innlandsfiskearter i vassdraget sett i lys av predasjonsprosjektet i 2018-2019, og kartleggingsfisket som ble utført i 2020. Vurdering av søknaden og vilkår for prøvefisket følger nedenfor.

Søknaden

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) søkte 22. april 2021 om dispensasjon fra forskrift om fiske i Tanavassdragets nedre norske del, forskrift om fiske på Tanavassdragets grenseelvstrekning og forskrift om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka til kartlegging av andre arter enn laks fra perioden like etter isgang til 15. juni, og fra 1. til 31. august 2021. TF søker om at dispensasjonen både omfatter fiskerettshavere etter Tanalovens § 4 (laksebreveiere) og fiskerettshavere etter Tanalovens § 56 (øvrige lokalt bosatte fiskere), og at disse kan fiske med småmaskede garn etter andre arter. I grenseelvdelen søkes det også om at lokale fastboende fiskere fra Utsjoki kommune på finsk side kan delta i fisket. Det søkes om at det kan benyttes maskevidder fra 29 til 45 mm, med tråddykkelse opp til 0,20 mm og med garn inntil 4 m dybde. TF planlegger å utvide prøvefiskeområdet sammenliknet med kartleggingsfisket i 2020, med utvalgte deler av Máskejohka, Buolbmátjohka, Váljohka, Kárášjohka med Bavttajohka, lešjohka og Goššjohka.

TF har som mål å knytte mellom 80 og 100 fiskere til prosjektet. De lokale fiskerne vil være med å peke ut prøvefiskeområder ut fra sin lokalkunnskap. Hver prøvefisker skal kunne ha med seg en medhjelper. Elveoppsynet skal følge opp fiskerne tett. I søknaden vektlegges det at det skal benyttes garn med varierende maskeviddestørrelser, for å finne ut hva som er mest hensiktsmessig for fiske etter de ulike artene.

Miljødirektoratets vurdering

Vi viser til resultater fra predasjonsprosjektet og det oppfølgende kartleggingsfisket som ble utført i fjor. Vi er enig i at en bredere kartlegging av andre arter i Tanavassdraget er nødvendig. Det er viktig å samle dokumentasjon fra kartleggingsfisket og samle erfaringer for å avklare hva som er hensiktsmessige tiltak. Vi viser i denne sammenhengen også til at det er vedtatt stans i laksefisket denne sesongen.

Regelverket åpner i dag for at fiskerettshavere (laksebreveiere) etter Tanaloven § 4 kan fiske etter andre arter enn laks, sjørørret og sjørøye med småmaskede garn fra isgangen til 15. juni. I Anárjohka og Skiehččanjohka samt i de norske sidevassdragene Kárášjohka opp til samløpet med Bávttajohka og i lešjohka kan det med de endringene som vedtas for 2021 fiskes tilsvarende fra isgangen og ut august. Maskevidden skal være 29-35 mm ifølge forskriftene, men for å kunne øke materialet av sjørørret åpnes det for at det kan brukes maskevidder opp til 45 mm.

TF sier i sin høringsuttalelse til forslaget om endringer for 2021 at mindre dybde på garn øker sannsynligheten for at større fisk tar opp undertelna og lager poser og går seg fast i disse øker. Ut fra dette mener TF at garn som er 3-4 m dype kan være mer hensiktsmessige å bruke enn garn som er 1-2 m dype dersom en skal unngå bifangst av laks og eventuelt andre større fisk en ikke ønsker å fange. Dype garn vil også fungere bedre ved høy vannføring. På grunnlag av dette åpnes det for at fiskerne kan benytte garn som er opp til 4 m dype. Vi understreker at det er viktig med god dokumentasjon av kartleggingsfisket som grunnlag for en god evaluering til bruk i den framtidige forvaltningen. Rapporteringsskjema må derfor være nøye tilpasset behovet for informasjon. Rapporteringsskjema må samordnes med predasjonsprosjektet slik at resultatene også kommer godt til nytte i dette prosjektet. Samtidig må fiskerne få god nok opplæring i rapportering og evt. prøvetaking.

Sammen med laks og sjørøye tilhører sjørørreten de såkalte anadrome laksefiskene som har et spesielt vern i ressursforvaltningen jf. lakseloven. Den spesielle livssyklusen til sjørørreten i Tanavassdraget innebærer at individer av sjørørret kan stå på elva og beite lakseunger hele året. En stans eller sterke restriksjoner i laksefisket vil i utgangspunktet også gi bedre vern for sjørørreten. Direktoratet mener derfor det er viktig at utviklingen til sjørørreten i Tana følges tett, og at det også i kartleggingsfisket arbeides videre med å styrke kunnskapsgrunnlaget for denne arten.

I motsetning til sjørørreten hører fangst av sjørøye til sjeldenhetene i Tanavassdraget. Det er usikkert om det fortsatt er en egen bestand av sjørøye i vassdraget. På bakgrunn av dette er det i år forbudt å fange sjørøye, eventuell bifangst behandles på samme måte som atlantisk laks og settes skånsomt tilbake i vannet.

Vi ser det som avgjørende at TF avklarer og koordinerer aktiviteter, slik at en unngår at kartleggingsfisket kommer i konflikt med øvrige prosjekter i samme område. Merking og peiling av gjedde i lešjohka, som skal bidra til tetthetsestimater og kunnskap om gjeddass atferd, er eksempel på slik aktivitet der det er viktig med god avklaring mellom de to prosjektene.

Det er viktig at kartleggingsfisket bidrar til mest mulig kunnskap. Her er det viktig at data fra fisket kan bearbeides slik at de supplerer det som allerede er gjort (predasjonsprosjektet i 2018-2019 og kartleggingsfisket i 2020). Direktoratet forutsetter derfor at TF gjør de faglige avklaringene som er nødvendige for å dekke behovene til både kartleggingsfisket og predasjonsprosjektet. TF lager en fagrapport fra kartleggingsprosjektet innen 15. desember 2021. Vi viser her til prosjektmidler som TF har mottatt for lokal oppfølging av predasjonsprosjektet.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Prosjektet er etter vår oppfatning et viktig element i å oppdatere og å bygge opp ny lokal og vitenskapelig kunnskap om andre fiskearter enn

laks i Tanavassdraget. Dispensasjonen som er gitt under vil dermed bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget.

I tråd med føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, er det satt vilkår for dispensasjonen. Disse vilkårene bidrar til å redusere risikoen for skade på naturmangfoldet.

Miljødirektoratets vedtak

Miljødirektoratet gir med hjemmel i de tre forskriftene om fiske i Tanavassdraget (FOR-2017-05-11-557, FOR-2017-05-11-558 og FOR-2017-05-11-559) følgende dispensasjon til Tanavassdragets fiskeforvaltning for kartlegging av andre arter enn laks og sjørøye:

Forskrift 5. mai 2017 om fiske på Tanavassdragets grenseelvstrekning jf. § 37 (FOR-2017-05-11-557):

- Fiskeperiode: Isgang til 15. juni, og fra 1. til 31. august (merk at det i Anárjohka og Skiehččanjohka i 2021 er tillatt å fiske med småmaskede garn hele perioden fra isgang til 31. august).
- Redskaper: Garn med mellom 29 og 45 mm maskevidde, inntil 4 meters dybde, og inntil 0,20 mm trådtykkelse.
- Område: TFs administrasjon leder prosjektet og identifiserer og anviser aktuelle fiskeområder.

Forskrift 5. mai 2017 om fiske på Tanavassdragets nedre norske del jf. § 34 (FOR-2017-05-11-558):

- Fiskeperiode: Isgang til 15. juni, og fra 1. til 31. august
- Redskaper: Garn med mellom 29 og 45 mm maskevidde, inntil til 4 meters dybde og inntil 0,20 mm trådtykkelse.
- Område: Fiskerne avklarer fiskeområder med TFs administrasjon/prosjektledelse.

Forskrift 5. mai 2017 om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka jf. § 29 (FOR-2017-05-11-559):

- Fiskeperiode: Isgang til 15. juni, og fra 1. til 31. august (merk at det i Kárášjohka opp til samløpet med Bavttajohka og i lešjohka i 2021 er tillatt å fiske med småmaskede garn hele perioden fra isgang til 31. august).
- Redskaper: Garn med mellom 29 og 45 mm maskevidde, inntil til 4 meters dybde og inntil 0,20 mm trådtykkelse.
- Område: TFs administrasjon leder prosjektet og identifiserer og anviser aktuelle fiskeområder.

Det tilstrebes bruk av ulike maskevidder på samme lokalitet.

Vilkår for tillatelsen:

1. TF leder prosjektet og peker ut aktuelle fiskere til prøvefisket.
2. Fiskerne kan ta med en medhjelper i fisket.
3. Fisket skal gjennomføres i tett kontakt mellom TF og oppsynet/Statens naturoppsyn. TF setter opp en oversikt over fiskerne og i hvilke områder de kan fiske.
4. TF skal identifisere aktuelle fiskeområder og gi informasjon om dette til aktuelle fiskere. Kartleggingsfisket må avklares opp mot andre prosjekt i samme område for å unngå at de kommer i konflikt med hverandre.
5. Det skal iverksettes tiltak for å minimalisere bifangst (lokalitet, røkting osv.). Dersom det likevel skulle bli nevneverdig bifangst av atlantisk laks og sjørøye, skal fisket avsluttes på aktuell lokalitet umiddelbart.
6. Eventuell bifangst av atlantisk laks eller sjørøye skal settes ut igjen på en skånsom måte. Bifangst som må avlives skal gis til institusjoner e.l.
7. Tillatelsen skal medbringes av de som gjennomfører prøvefisket.

8. Miljødirektoratet skal holdes løpende orientert om status i prosjektet. Etter at prøvefisket er avsluttet sendes en kortfattet rapport om fangst til Miljødirektoratet.
9. Det skal utarbeides en fagrapport for prosjektet. Rapporten skal også innbefatte resultater og analyser av data fra kartleggingsfisket gjennomført i 2020. Rapporten leveres innen 15. desember 2021.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Raoul Bierach
seksjonsleder

Sturla Brørs
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statens naturoppsyn

Postboks 8013 Dep
Statens hus
Postboks 5672 Sluppen

0030	OSLO
9815	Vadsø
7485	TRONDHEIM